

Land in Zicht?

Benny Van de Velde

benny@wervel.be

De zoektocht naar grond & diverse initiatieven in Vlaanderen

Voedsel Anders

Workshop: Toegang tot land, grond voor nieuwe boeren

21 februari 2014

Schaars en dus
torenhoge **prijzen**

Zonevreemde activiteiten
in landbouwgebied
nemen toe
bv. “verpaarding”

**Rigide ruimtelijke
planning** niet
compatibel met
multifunctionele
landbouw

**Toegang tot grond
voor nieuwe boeren
vaak problematisch**

Fenomeen
pensioenboeren

Verouderde **pachtwet**:
niet interessant voor eigenaars
om te verpachten

Onduurzame **huurcontracten**:
-korte termijn
-onzeker
-toeslagrechten naar eigenaar

Écht innovatief &
multifunctioneel

Onbevooroordeeld –
zien wel nog toekomst

**Waarom nieuwe
boeren?**

Andere landbouw –
Agro-ecologisch

Willen, zoeken en vinden
eerlijk loon
in diverse afzetkanalen

Sector kan een frisse wind
goed gebruiken

Suggesties voor stimulerend kader

- Ruimtelijke planning flexibeler en multifunctioneler. Synergieën tussen duurzame landbouw en natuur, recreatie, educatie mogelijk.
- Randvoorwaarden pachten openbare gronden: voorrang aan (nieuwe) agro-ecologische landbouwers met lokale afzet.
- Lokale inventarisatie van landbouwers op rust of die pensioengerechtigde leeftijd naderen.
  - Incentives voor samenwerking tussen bestaande (uitbollende) en nieuwe boeren door duurzame gebruiksovereenkomsten en eventueel overnames.
  - bijvoorbeeld: <http://www.hoevehetblokhuis.be/>
- (Aansturen op) beleidskeuzes tegen (verdere) verpaarding. Vrijgekomen gronden moeten maatschappelijke meerwaarde creëren.
- Overheden wenden hun communicatiekanalen aan om burgerparticipatie te stimuleren, bv. in het vrijkopen van gronden.

Vrije grond in Vlaanderen

Visie: grond is
gemeenschappelijk bezit
en verantwoordelijkheid

Investeren in
gezonde bodem is
langetermijn project

Continuïteit
vezekeren

**Waarom
vrije grond?**

Opstart mogelijk
maken

Boer en areaal
bedreigd

Niet alleen probleem
v/d boer:
Betrokkenheid en
verbondenheid bij
burger stimuleren

Grond uit speculatieve
economie halen

Grondconcentratie
door EU-subsidies

Stichting “*Land-in-Zicht*”

- Oprichting van een vzw door bioboeren en sympathisanten in 2001.
- Met renteloze leningen en giften koopt de vzw 4ha grond vrij. Deze wordt gepacht door De Zonnekouter (BD-tuinbouw)
- Succesvol en mogelijkheid om ervaring uit te dragen. Maar vzw is geen interessante structuur om grond te beheren.
- In 2009: oprichting Stichting Land-in-Zicht
- Ondertussen werd al 1,75ha grond vrijgekocht voor een ander BD-tuinbouwbedrijf, De Kollebloem
- Aan de wieg van een nieuw en groter initiatief:

Biogrondfonds “*De Landwaard*”

- In oprichting (Wervel, TEV, LIZ, BioForum, BBL, Velt, Natuurpunt, Oxfam, Voedselteams, Landwijzer, FIAN, CSA-netwerk)
- 3-ledige structuur (naar voorbeeld van *Terre de Liens*, FR):
  - Coöperatie (CVBA-SO) haalt via aandelen financiële middelen op en investeert die in de aankoop van landbouwgronden. Voorziet in duurzame en betaalbare gebruiksovereenkomsten met biologische bedrijven
  - Stichting verzamelt schenkingen (geld en grond) en bewaakt de visie van het grondfonds
  - Samenwerkingsverband van vzw's ondersteunt de coöperatie door sensibilisering, input voor onderzoek, lobby, begeleiding bij ontmoeting boeren, coöperanten, schenkers en leden van de vzw's

Biogrondfonds “*De Landwaard*”

➤ Wie komt in aanmerking?

- Biologische en bio-dynamische bedrijven (ook in omschakeling of startend)
- Waaier van duurzame landbouwactiviteiten: gemengd, CSA, hoeveproducenten, agroforestry, multifunctionele landbouw
- Productiewijze even belangrijk als tewerkstelling, link met burger en maatschappij, openheid en transparantie, autonomie en rendabiliteit
- Adviesraad zal worden opgericht om projecten te beoordelen

➤ pachtprizen, gebruikersovereenkomsten, prijs en rentevoet van de aandelen, etc. nog uit te werken

Pilootproject “*CSA Het Wijveld*”

- › Michiel en Marie runnen een CSA zelfoogstboerderij nabij Gent met meer dan 300 leden.
- › Al vijf jaar onduurzaam seizoenscontract (onderpacht). Nu is de grond (3,5ha) te koop.
- › Het Wijveld mobiliseert zijn leden om aandelen te kopen van het biogrondfonds en zo het voortbestaan van hun boerderij te verzekeren.
- › Het geld werd vrij snel verzameld en de verkoop kan in de nabije toekomst geregeld worden.

info@biogrondfonds.be & www.wijveld.be

Wallonië: “Terre en Vue”

- Opgericht in 2012. Zelfde structuur als BGF.
- Zeer snelle groei. Reeds 1 miljoen € kapitaal, drie boerderijen in eigendom en twee boerderijen in beheer.
- Breed gedragen door het Waalse middenveld
- Meer een mentaliteit van “Al doende leert men”.

www.terre-en-vue.be

- Alle initiatieven in Europa worden binnenkort gegroepeerd op volgende site:

www.accesstoland.eu

Rol van Wervel

- › Mede-oprichter van Land-in-Zicht en Biogrondfonds
- › “*De zaak van de grond is de grond van de zaak*”, hier en in het Zuiden
- › Brochure: Grond om van te eten

<http://wervel.be/downloads/brochuregrond.pdf>

›